

Јонаћ и Александар СЕНЕД

СВАКИ ДАН ПРИЧАМ С ОНИМ ЧОВЕКОМ ЕЛ-ГРЕКОМ

Тридесет година — истини за вољу двадесет и девет — ја гмижем но овој земљи. У почетку сам гмизао по њој четвороношке — садио шећерну репу, шаргарепу, траву, шлевно од кукоља шећерну репу, шаргарепу, памук, прикушао кикирики, кромпир — сада настављам да гмижем по њој трактором, увек наново тамо и амо, лаганим темпом. Лесна земља је плодна само ако се напаја. Два метра даље је блистава белина. Пустинња! Пустинња! Седам пута дневно сећам се да је пустинња и седам пута заборављам да је пустинња, орем, ђубрим, сејем, очекујем кишу, насрћем, тражим црве, посматрам изблиза стабљике, волим да их посматрам изблиза — само пилоти запрашују поља одозго, без додира — гмижем поново тамо амо, у вреле дане жетве, гушећи се у прабини, гмижем на сејалици, па комбајну, на вршалици, питам се с времена на време да ли је већ почело да клија и шаље своје корење надоле, да се утврди у земљу, да се заодене, набора се, и с времена на време долазим до закључка да треба теглити даље. Одсечен сам, лебдим, јер човек није пољско дрво. Иако се каже да у неку руку сади и себе или узвикује: заглабио сам, он зна да су параболе о стаблима, као и параболе о животињама, само ствар схватања, и да он има ноге да би их употребио, не само да гмиже на све четири. Понекад се и придигне да би се уверио да је двоножац, не само земљо-земљице моја, он спаја своје спојеве, тражи себи небо над собом, надградњу, законе, одредбе, зна да не постоји само то или оно, да постоји нешто и између тога. Не само пољопривреда нађубрена и спокојна и иамокрена и наговнана...

Млади пријатељи моји, ви сте сељаци као што смо ми комунисти. Ви нисте друго него митолошка створења, глава Меркуријуса и ноге боса, рекао нам је, Алфи и мени, Зенон Малецки уз турски осмех који ме је скоро извео из такта. »Скорок«. Јер био сам збуњен какве везе имају босови са митологијом, док ме је он подучио да је бос — бовис, што ће рећи бик, па према томе QUOD LICET JOVI NON LICET BOVI, и још ме и сада обузима осећање стида, као да сваки интелектуалац мора да зна латински.

Па ипак, осећам као да се облачим и одлазим, и тонем, као да ме закон гравитације покорава и гази по мом телу, а параграфи моје збирке закона — моје! — цветају им, као на ветру змајевци, чији ће крај бити да се откину, потпуно нестану из видокруга, или да приону уз крошње висо-

ког дрвећа или у преноне електричне жице, тамо се запетљају и исцепају на парампарчад. Ни Малецког више нема. Сетих се реченице коју је тада рекла Алфа, крај телефона бараке метеоролошке станице, рекла и заплакала горко, један једини пут. Да, овде немају обичај да плачу.

И тако, облачим се и идем, иако ми је и посета долини велики напор. Додуше, никад у мени није боравио неки мали Марко Поло — ето, и ја употребих ту излизану монету, иако сам не једанпут приговарао против уопштених претензија оваквих израза, са разним варијацијама као: у срцу свакога крије се мали Фауст, мали Мефисто, мали Макијавели, мали Џингис-кан, да не поменем и друга имена. И тако, просто, Карл Мај ме није одушевио, ни Жил Верн, нити Џозеф Конрад, уз све разлике.

Никад нисам био од великих путника. Једном седам дана у Амстердаму. Моја тел-авивска сестра тврди да се њена домовина простире од Авеније Нордау до улице Јехуда Халеви. Она је млађа од мене, још је била мала кад смо сишли са лађе у луку Јафе, сећа се мање од мене места преко мора и пикада није напустила свој стан између Авеније Нордау и Јехуде Халевија, да плови, као ја — пре много година — на оној шловидби која није имала ничег заједничког са овим што се данас назива путовањем — једнога дана мораћу да се вратим на ту шловидбу, јер сам тада пошао сам, а вратио се с Делтом — и тако, ја, где су ми границе? Тамо негде између сто и двеста милиметара кише годишње? Залудне мисли. Старим ја. Тридесет година гмижем. Тамо и амо и поново парчету неплодне земље. Тридесет сам година млађи од човека коме сам јуче отпутовао у другу посету. Овога пута у његовој кући. Шта ли ћу успети да урадим следећих тридесет година које ће ми доћи у добру и у злу? Још је пуно времена преда мном. И све сам више везан за једини видокруг и за мој самачки стан.

Не волим долину. Морам да замолим за опроштење људе из кибуца Хефци-ба, који су ме обучавали за рад на земљи. Нисам одушевљен успоменама на оне две године које сам провео у подножју брда Гилбоа. Осим самог Гилбоа — у тренуцима који ми се враћају и понављају, између умора дању и тоњења у снево ноћу — он ми је уливао страх, чега се сећам до дана данашњег. Као да ће се планина срушити на мене и здробити ме. Све ми се чини, још увек ми се чини, као уређене коцкасте шаре, зелене или мрке, производ рада коме се више ништа нема додати, па ни поновни говор у славу благословене рутине. Ето још једне ствари где је мој укус као и укус Делте. Једном смо тамо стајали нас двоје, на брдашчету са кога се открива поглед на долину, онда још заједно, још загрљени.

Овај изглед ме потсећа на Рафаела, рекла је Делта. Треба му направити рентгенски снимак.

Рентгенски снимак? Нисам је схватио.

Пошто јој је Рафаел досадио, његово заокружено харемство, његове лепотице мадоне, она је стигла на студијску турнеју — одувек је успевала да стигне на сва места куд је одлучила да стигне — у Рим, у Вилу Боргезе, видела је даму са моноперусом, и још се сећам како ме

је питала својим одбојним гласом: зар ти не познајеш Рафаелову даму с моноперусом? Тако мали и слadak моноперус, као јаре или јагње, испод њене мишке, а она, с очима голубице, обешена у посебној сали, окружена дугим редом рентгенских снимака, који су открили толико и толико наслага боје, и толико и толико детаља који су изгубљени или покривени. Било је то једино Рафаелово дело, које је она успела да носматра заинтересовано. Нисам путовао стопама Делте у Рим, у Вилу Боргезе. Нисам се зарадио њеним одушевљењем када ми је показала репродукцију те исте даме с моноперусом, и када ми је поново објашњавала рентгенске снимке. Но морам признати да у последње време као да сам почео да проналазим све више и више ствари због којих се не треба упуштати поново у све оне свађе, које што су љубе тим више заборављамо како су настале, не знамо да их објаснимо и да им нађемо разлоге. Разлози? Свака ствар: вук из шуме, комарац из канализације, жаба из баре. А можда не баш то, већ начин на који је свако од нас двоје то видео. Она је настојала да проналази ужасе у њима и после свега, као да је тиме желела да оправда оно што се десило, слабећа снаге, моје и њене, за време неодложне анализе. Скалпелом, општрим као потези њених цртежа, не предајући се и не повлачећи се, што ме је стварно веома чудило. Иако тотално испрљеног, наизглед до крајности, обузимала ме је нека китњаста радост — нађена — у — вези, жудња као из снаге њене неподатности — трудила се да зна тачно шта се догодило, како и зашто, док за мене све те страхоте као да нису ни постојале и требало се према њима односити као да их није ни било, пошто сутрадан није ни могло да се зна како и зашто.

На питање које је остало да виси у ваздуху: како спречити? одговор је: разумети до краја, и још: не захтевати више од тога. Залуђује ме млађење празне сламе. Треба одредити неколико општих одредаба, добро формулисаних, не упропастити сутрашњи дан због јучерашњих свађа. Тако смо били заглибљени у перманентне свађе...

Опет сам побегао. Куд ли то опет бежим?

У сваком случају не волим долину. Одозго, са врха брда или са прозора аутобуса она општа хармонија, а доле, у самој долини, тепико, одвратно, све се зноји. Тешко дише онај ко овамо долази из пустињске земље, додуше опалене сунцем, али суве, љуте, изложене ветровима, отворене и широке. На тренутке се преда мном приказује славни мозаик поља долина, опет тако складан. Толико складан — да већ чезнем за оним што ће ми се сутра вратити, хоризонти пустиње. У тренутку ми је било јасно као светло у подне: ако се стварно буду написале нове одредбе, тамо ће бити написане! Нисам мегаломан, бар тако се надам. Уз хиљаду хиљада разлика, али чињеница је да су се по путањама пустињским увек доносили велики закони.

Сумњам да бих могао икада да испричам ове своје мисли Делти. Можда Алфи. Она би обесила на мене свој индијански поглед, подупирући браду песницом. Али Алфа је тамо негде у даљинама. Како Делта вели — ја се с њом стално повезујем у Париз, једном недељно — Алфи је успело, а нарочито Розети, захваљујући ономе што Делта назива »нисра judaika« (јеврејски безобразлук), да се повезу са Алфом и можда су сви

троје већ напустили црни континент и већ су на путу за Монтевидео, можда су већ стигли тамо. Не зна се кад ће се Алфа вратити, како ће се вратити, сама или не, и како ћемо се срести, како ћемо посматрати једно друго, кад та чудна ствар, нека као болест — још не успевам да изговорим »болест« а да не додам »као« — и шта се око ње тајно исткало, обојено у нијансе обмане. Све мисли које покушавам да прикупим воде ме једној јединој визији: држим Алфина рамена, њипшем их, провлачим неколико реченица здравог разума: и сама знаш да си пронашла неки контрадикторни налаз за који си се ухватила; све што је дошло после тога, све терапије, сва смртно озбиљна занимања, све тужне привржености, све то је само гајење, распиривање, одржавање.

И безвољно приказује ми се још једна слика, веома стварна: зрнце хипермангана које боји воду. Сећам се беле кадице коју сам понекад припремао, по налогу деље неговатељице, у дане кад је Делта одлазила у обилазак изложби, купку хиперманганга за моју кћер од два или три месеца, светлољубичасти прирепци који извиру и рачвају се из сваког зрњета које је пало на влажно место, на под, на мушему прострту по столу за повијање, како се то љубичасто-румено претварало на мојим прстима у мрке и ружне мрље. Оно што ми се сад причинило, сумњам да ћу се усудити да кажем Алфи: пишам по околини и налазим своје прсте умрљане мрљама обмане.

Та због тога сам и путовао. Наравно, и зато да бих посетио болесног човека, и да бих одржао обећање које сам дао тада, у Тел Авиву, у оној соби у којој је од намештаја био једино велики празан сто — можда и да бих скренуо своје мисли од узалудних мисли Алфиних — али углавном због схватања да ћу се у његовој близини ослободити оног досадног свраба, што је увек наново тврдио: све је обмана.

Путовао сам и собом носио питања која сам саставио с доста труда: утопија и остварење, да ли између њих постоје односи узајамности плодне дијалектике? Имао сам намеру и да га питам о значају корекције коју сам чуо од њега, на једном од часова његових седамдесет уводних лекција: свако даје *целом* друштву по својим могућностима и добија од *целог* друштва по својим потребама, и да га питам да ли је то поређење или једначина с две непознате која се не може решити.

Био је баш сунчан дан. Све се зеленило. А земља црна, најбоља међу земљама, густа, мрсна. Али и поред сунчаног дана залепило ми се за ципеле, на путу према његовој кући, долињско блато, и оно тешко. Тежина се прилепила и за мене.

Човек је седео у фотељи, наслоњен на јастук и завијен од стопала до браде у црни капут. Соба је била загрејана. Стајао је тамо неки округли предмет за грејање, зарђан, са лименим чунком који се подизао према плафону у два завоја. Једна од његових снаха је била у соби, од оних лепих долињских девојака, са светлом дебелом плетеницом, која јој се спуштала до кукова. Имала је већ мрежу бора на лицу. А ја нисам могао да се отргнем мисли да с том мрежом бора не треба да носи дугу плетеницу. И да ноћу, кад распусти по раменима и леђима своју косу и окрене се и пође мужу, можда се он узбуди због тог контраста између

обиља косе и обиља бора, и због размишљања о усахњивању, па чак можда и о вештицама. Рекох себи нешто што би рекла Делта о правцима моје маште, и нешто по моме, о разлици између ових праваца и онога што сам себи говорио, и то искрено, о зрелости насупрот невиности. Нисам успео да објасним ту супротност и једино сам закључио да је уз то обиље младе косе она и страствена, чак веома, па ипак је на мене оставила утисак оне несрећне тежине. Тежина ваздуха, тежина блата, тежина ове жене лепога стаса. На тренутак сам покушао да мислим: баш је добро што је тако, што већ имамо особне ликове по пределима земље. Галилејци су мршави и онтри и ћопкасти и лаконоги — зар? Можда им само ја приписујем те особине вековних брђана, као оних из Карпатске области, које сам видео пре много — много година када смо мама, тата, моја сестра и ја били у летовалишту у брдима, у дачи, како су родитељи волели да кажу, онако по газдински, и касније волели да обнављају успомене из тог лета, па људи из долине — тешки и спори, а код нас у пустињи можда повијени набрани, али не тешки. И тренутак после тога схватио сам да су ме изглед ове собе са лименим чунцима и човек покривен црним капутом пренели у визију далеких слика варошице од пре рата, као што сам читао или слушао од својих родитеља, са ујаком моје мајке, рабином Хоне, како седи у својој соби у Ковалу, али он је рабин и у Лишну, Добжину и Огродеку или Огрудеку — тешко је запамтити тачно сва та имена. Присуство стасите жене наборана лица која ми је понудила фотељу прекопута његове, одмах затим села на постељу и почела да плете, утерало ми је стрепњу помешану дубоком потребом да је натерам, нагоним да нешто уради, јер сам у тренутку био склон да видим пред собом побожну јеврејску девојку, с дебелим плетеницом низ леђа, која седи и мирно плете — шта ли плете — не знајући шта је очекује.

После тога, пошто је поклопац лименог чајника на пећи почео да подрхтава и лупа, и пошто нам је налила чај, отишла је а да ни реч проговорила није, тихим кораком. Можда из поштовања према важним сусретима у свекровој соби, а можда, једноставно, да би се надисала ваздуха, да би се на тренутак ослободила својих обавеза. Што се мене тиче, помисао на извршење обавезе одагнала је, како изгледа, мој умор и спопао ме је добро ми познати осећај задовољства, осећај задовољства што сам испунио дуг: ето, путовао сам аутобусом пет сати и дошао да га посетим, свог рабина, не, ту ја грешим према себи, нисам имао рабина, никад нисам био глупави присталица — да ли то могу да тврдим са сигурношћу? А ако нисам био присталица овог или оног рабина, зар нисам овамо дошао да бих признао своје греке? Професор Шерстиг Андерсен — Бергман причала је да постоји такав обичај по извесним комунама у Јужној Дакоти — и можда не само тамо --- исповедати се пред духовним вођом, писмено или усмено, уочи недеље, пружити руку своју раду и срце своје Господу!

Но онај четворчасовни дијалог, који је тешко тачно реконструирати, није имао форму исповести. У почетку сам нашао претекст да говорим о Зеноновом парадоксу, а одатле да пређем на причу о једном

другом Зенону, Зенону Малепком, од кога сам чуо о случају Алкивиадес, чији је почетак муња, а крај пас одсеченог репа, и о Периклесу ситом и уморном, који чезне да се окупа у кади коју му је припремила његова друга: купање или дискусија о слободи — купаоница коју је припремила пређашња Аспасија. И тако, кад се уморимо од тога што смо митолошка створења, глава Меркуријуса, поге бика, и пас ће привући миришљаву купку, мирис жетве, и као што се у свакој генерацији не рађају неуморни Периклеси, тако се свакодневно не испробава, рецимо, базична реченица: *свако* итд. *свакоме* итд. није један алгебарски проблем са две непознате који се не може решити.

Та верзија је била спремна приликом мог доласка, како рекох. Својевремено сам и ја био очаран не баш безначајним открићем, али сада, у тренутку када сам га чуо, осетио сам како ми се криве усне у глупави осмех стидљивог ђачића који се извињава. Тако се можда осећа онај од кога се захтева да потпише своје име у присуству сведока, а он не може да учини ништа друго него да нацрта крст или да притисне палац на папир па место где му покажу. И на њега није направљен утисак и није узбуђен открићем, чак није нашао за сходно да противречи логичним поступком. Уместо тога почео је да говори о разлици између општег мишљења и срачунавања, заинатио се да дође до доказаног решења. Нису велики научници баш они који обичавају да оповргну чињенично стање. Он, од тренутка када је изашао из собе у коју су га затворили, где га целог дана опипавају и опипавају, односе се према њему као према детету, колико ће му крви још исисати да би доказали... шта доказати? Да је остарио? Да звона звоне и зову Црнога Цоа? И зашто се пење топлота човека, то већ знају? Пронаћи ће? Временом ће пронаћи? Ако неко пронађе, биће то само човек с интуицијом... Има неколико нових монографија о Ајнштајну. Ето, чак су га и Руси открили... Научници? Који научници? Они што су просто напросто сигурни да код њих у пустињи неће никад ништа израсти? Да је слана вода отров за биље и свршена ствар... Један од тих научника показао ми је свој длан, ето проклијаће, казао је, као овде... до данашњег дана он држи своју руку у џепу кад ме сретне, да случајно не погледам шта му је тамо израсло... а ја сам рекао да ви, ви, доведете тамо цев за воду. Но ниједна цев на свету неће вас довести тамо. Ниједна цев неће издржати ни пет додатних минута уколико се не буде штитила. А ви сте је штитили и издржали још пет додатних минута... Није тачно да је циљ неки мистериозни замак чије тајне треба одгонети, до последње. И не треба начинити ниједан корак у том правцу. Није тачно да постоји циљ, али да не знамо пут ка њему, па шта ако не знамо све детаље пута. Још не знамо. Још ће се знати, чак иако се не буде знало... тешко ономе ко багателише детаље, маленкости, и тешко опоме ко не прави разлику између споја детаља у целину и између суптилности... Шта је циљ? Шта је пут? Било шта било ја сам пут? Шта је раскрсница? Сваки светски човек боји се да не залесни или залеву и назива врх своје пипеле раскрсницом. Ни циљ није крај пута. Ходамо. Постоји неки циљ пред тобом. Има га увек. Буктиња испред логора, не олтар рабина, не култ

обожавања, папњак с рабинима у наше доба, циљ као буктиња усмерена. Никада не крај дела... И не као крај дела утопије, не са утопије на науку, са утопије на утопију, са утопије на пробу да се она оствари и опет у нову утопију, и опет на њено остварење... Отворено, отворено, велико и повећава се... и не обожавање... Како оно ночесмо? Како сте ви почели? Нисмо прескакали. Не сан из кога се не буди, не јалова утопија... Јаловост је мрачни ужас, јалова старост, то је оно што страши... Не наука јалова већ наука теренска, наука која рађа наставак, утопија која рађа нову утопију, не овде један тамо једна, живот је парење, један сам је ништа, нема никаквог значења за свакога посебно, нема у томе никаквог значаја... Људи дају значење утопији, а не утопија људима... Ако тумачимо убиство има убиства. Ако тумачимо ускогрудост има ускогрудости. Има канцеларија и чиновника и одељења и класера, а онда и тако нема некога ко ће зауставити убиства. И ако тумачимо на величину, онда ходамо и ходамо. Онда има бескрајан пут до генија човека... А ти знаш, знаш не мање него ја, јер ти видиш оданде, а шта видимо оданде не видимо одавде. Има таква песма, прилив, шта видимо са седишта трактора, а, ти ми се чудиш, какве везе ја имам са песмама, и песме се могу објаснити знаменитошћу, наравно не све... Колико деце имаш? И да саслуша одговор okreћући своје лице од мене с изразом незадовољства, а можда разорне забринутости, и да почне да говори против запрета, сужавања, окова живота, на свим пољима, а нарочито у полном доживљају који је оргијашки догађај по природи...

Нисам знао шта да чиним од збуњености када је изговорно те речи, полни догађај који је по природи оргијашки, уперо је у мене очи које су блеснуле као пред смрт у грозници, као да је дао одушка, пред странцима, жудњи која више не долази до изражаја осим речима, а можда сам видео само оно што сам желео да видим, можда није било севања у његовим очима, већ буђење и одушевљење идејом од идеја које непрестано избијају из његовог мозга, важније у његовим очима од свега што ја или било ко други може да мисли о њему. Шта ја уопште знам, шта ја могу знати о ономе што се у њему дешава? То последње размишљање већ је у мени изазвало идеју која ме је мучила последњих недеља: човек је човеку орах, људи заједно су гомила ораха, а не остало поврће помешано једно с другим. А шта ја то већ знам о Алфи? Хоћу ли икад успети да разгонетнем њену љуску и да стигнем? А можда је најтежа борба она борба човека против сопствене љуске? Уплашио сам се да ме не припита нешто, и да установи да нисам слушао.

Но он је наставио да говори, ток речи није престајао, и одједном ми се учинило да оне, речи, гурају без престанка казалаке сата. Шта значи да човек има предност? Да ли човек који мисли има предност над мајмуном, јер он оставља иза себе своје мисли, а човек који мисли и дела има предност над човеком који мисли, и утопија која се остварује, или се бар труди да се оствари, боља је од затворене у мртве пергаменте утопије... кроз пола сата биће концерт на радију, Гершвин, ја не пропуштам да слушам Гершвина. Тачно, и остали су писали музику о новом свету, али у мојим ушима Гершвин има предност. Можда ти мислиш да

је то глупост рећи тако нешто, а? Не, није глупост рећи тако нешто, јер је свакоме дозвољено да изабере свој приоритет... и погледај кроз прозор, гледај, заповедио ми је, и ја кажем »заповедно«, јер по начину његовог говора, и овога пута, било је нечет заповедничког. Шта тамо видиш, крајолик тамо видиш и људе који виде свој крајолик у висини својих очију, не као кепеци... Толико су одушевљени ових наших дана, и толико их је много одушевљених, да се маскирају у кепеце и виде ствари с висине кепеца. Са висине пужења на четири — за тренутак сам представио да он чита тајне срца свога, оптуђује ме, али сам одмах уочио да његов говор долази од нечега што му је стајало на путу и с чиме ја немам никакве везе. Нисам рекао да кроз прозор видим крајолик и људе чија тежина отежава мени, мојим кашима и мојој души, и одмах сам се повукао с прозора. За тренутак сам помислио да ће ми рећи: покушај да продреш унутра, као рентгенски снимак, и одмах сам се подсетио, трудећи се да надјачам чудну збуњеност која ме је обузела, да рентгенски снимак није и не пристаје да буде идеја од његових идеја.

Вратио сам се у фотељу, а он је поново уперо свој заповеднички прст, видео сам да је отечен и да му је боја сива, према великом постеру Ел-Грека — познао сам слику из једне од Делтиних књига — човек у плавом, мршаваг лица, и он пружа прст испред себе, различит од оног који је показао према њему, танак, дуг, каже нешто што ја не успевам да назовем правим именом... Видиш ли, сваки дан кад се пробудим ја говорим с њим, видео си кроз прозор људе, они су створили велике ствари, али они су престали да говоре са мном, они заборављају да говоре сами са собом... Шта је уметност? То је оно што није престало да говори са мном и са самим собом и са животом, са животом којим живи овај човек, односно овај човек који је створио овог човека, и са животом који сам ја живео и који ћеш живети ти после мене и други после тебе...

Истовремено с изненађењем које ми је приредио последњи заокрет у његовом говору, схватио сам да је можда оно што сам очекивао, да тај човек, чије су лице и шаке отечени од болесне набреклости, и чије тело, испод прног капута, мени изгледа мршава и лако, да ће тај човек рећи овако: Себи руке! Није на теби да завршиш посао. Што је написано, написано је. И ко зна каква се будућност још спрема. А ти, себи прсте од тога! А ако си се посветио неким јаловим идејама, иди и оздрављај у пољским мирисима, и благосиљај што су ти руке способне за рад и што те ноге носе, и мишице ти створене да загрле жену и још имаш снаге да је задовољшиш. Иди и реци им, не знам зашто ми је потребно оно »им«, јер ме ионако већ давно нико питао није шта је с последњом верзијом збирке закона — чија је једина дужност на свету издржати још пет минута, и то си испунио, и то настављаш да испуњаваш...

Но то изненађење није дошло и морам да кажем шта је најтежа ствар која је дошла уместо тога: свест о краткотрајности схватања. Јер ако се сви враћају на исте базичне реченице као на ствар бистру, јасну, разумљиву, и тај човек, кога ја још замишљам како му мисао тече кроз мозак, како се точкови иза његовог чела окрећу — окрећу, окрећу неком мистичном дивљином, неким анархичним редом, који је у стању да садржи и неочекивано... Ако ни овај човек, ни он, није нашао за сходно да протумачи оно чије сам значење ја изгубио, значи да је дефект мој, у моме схватању.

*Одломак из романа »Оазис«
Пребела с јеврејској: ЖЕНИ ЛЕБЛ*